

Gasgrid Vetyverkot Oy

Finlands nationella vätgasnät, södra Finland (Hyvinge, Mäntsälä, Sibbo, Borgå, Raseborg, Hangö, Ingå, Lojo, Loimaa, Koskis, Salo, Ypäjä, Jockis, Forssa, Tammela, Tavastehus, Loppis, Riihimäki, Hausjärvi)

Kontaktmyndighetens utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning

Kontaktmyndigheten ger sitt utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning till den projektansvariga på basis av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017, senare MKB-lagen) 18 §.

Tillstånds- och tillsynsverket fungerar som kontaktmyndighet för miljökonsekvensförfarandet.

1 Uppgifter om projektet

1.1 Basuppgifter om projektet

Finlands nationella vätgasnät – södra Finland. Förläggningkommunerna är Hyvinge, Mäntsälä, Sibbo, Borgå, Raseborg, Hangö, Ingå, Lojo, Loimaa, Koskis, Salo, Ypäjä, Jockis, Forssa, Tammela, Tavastehus, Loppis, Riihimäki och Hausjärvi.

Den projektansvarige: är Gasgrid Vetyverkot Oy. Sweco Finland Oy har fungerat som den projektansvariges konsult i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

1.2 Beskrivning av projektet och projektalternativen

Gasgrid Vetyverkot Oy planerar ett nationellt vätgasnät som sträcker sig från södra Finland till Torneå. Överföringsnätet för vätgas består av överföringsledningar samt ventil- och tryckreduceringsstationer och i anslutning till dessa byggs renskolvs- och mätstationer. Längs rörets rutt placeras också anodfält. Vätgasen överförs i kolstålrör med högt tryck (cirka 80 bar) som har en diameter som är högst 1,2 meter. Vätgasrören installeras på ett täckningsdjup på minst en meter i skogsmark och 1,2 meter på åkermark. För röret inlöses ett permanent nyttjanderättsområde som är 10 meter brett och som hålls fritt från träd. Efter byggarbetet är åkerområdena odlingsbara även när det gäller grävschaktet för röret.

I MKB-förfarandet granskas följande projektalternativ:

ALTO: Projektet genomförs inte.

ALT1: Projektet genomförs enligt planerna. Den gemensamma längden på rutterna för överföringsledningen är cirka 443 kilometer. Rutterna för överföringsröret går från Loimaa till Hangö och Ingå och från Loimaa till Borgå. Rutten har delvis alternativa delar, som det

finns sammanlagt nio av längs rutten. I delområdet som går genom södra Finland löper överföringsröret i 19 kommuner.

Noggrannare beskrivning av projektet och projekialternativen framförs i bedömningsprogrammet.

2 Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

Ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning tillämpas för projektet på basis av punkt 8 a) i bilaga 1 till MKB-lagen.

2.1 Förhandsöverläggning och sammanjämkning av bedömningsförfarandet och andra förfaranden

Kontaktmyndigheten ordnade en förhandsöverläggning 3.6.2025 enligt 8 § i MKB-lagen för att främja bland annat helhetshandlingen av de bedömnings-, planerings- och tillståndsförfaranden som projektet fordrar samt för att förbättra informationsutbytet mellan den projektansvariga och myndigheterna. I förhandsöverläggningen deltog utöver den projektansvarige: även följande parter: Hyvinge stad, Mäntsälä kommun, Sibbo kommun, Borgå stad, Helsingfors stad, Raseborgs stad, Hangö stad, Ingå kommun, Lojo stad, Loimaa stad, Koskis kommun, Salo stad, Forssa stad, Tammela kommun, Loppis kommun, Riihimäki stad, Nylands förbund, Tavastlands förbund, Östra Nylands räddningsverk, Tavastlands räddningsverk, Egentliga Finlands regionala ansvarsmuseum, Östra Nylands regionala ansvarsmuseum, Västra Nylands regionala ansvarsmuseum, Egentliga Finlands regionala ansvarsmuseum, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, NTM-centralen i Nyland, NTM-centralen i Lappland, NTM-centralen i Tavastland och NTM-centralen i Egentliga Finland. Dessutom skickade Egentliga Finlands förbund sin kommentar till förhandlingen per e-post.

I samband med MKB-förfarandet utförs Naturabedömningar enligt 35 § i naturvårdslagen (9/2023). I bedömningsprogrammet framförs att Naturabedömningar görs för Naturaområdena Sibbo å (FI0100086 SAC), Svartån (FI0100023, SAC) och Kisko ås vattendrag (FI0200083, SAC/SPA). Dessutom framförs en utredning om behovet av Naturabedömning för Naturaområdena de marina områdena i Ekenäs och Hangö skärgård och Pojoviken (FI0100005, SAC/SPA), Raadesuo (FI0200013, SAC) och gammelskogen vid Rörstrand (FI0100069, SAC). De egentliga Naturabedömningarna kommer att framföras som bilagor till bedömningsbeskrivningen.

Om Naturabedömningen kommer utlåtande enligt 35 § 2 momentet i naturvårdslagen att begäras av dem som innehar Naturaområdet och av Tillstånds- och tillsynsverket-

2.2 Anhängiggörande av bedömningsprogrammet

Bedömningsprogrammet har gjorts anhängigt 11.2.2026 då den projektansvariga till Tillstånds- och tillsynsverket lämnade in ett program för miljökonsekvensbedömning (senare bedömningsprogram) för projektet Finlands nationella väggnät, södra Finland.

2.3 Meddelande om bedömningsprogrammet och samråd

Kontaktmyndigheten meddelade om bedömningsprogrammet och att det är framlagt till påseende samt om möjligheten att lämna in åsikter och utlåtanden med en offentlig kungörelse 23.2–8.4.2026. Kungörelsen publicerades på Tillstånds- och tillsynsverkets webbplats www.lvv.fi > Aktuellt. Meddelande om kungörelsen skickades till kommunerna och städerna Hyvinge, Mäntsälä, Sibbo, Borgå, Raseborg, Hangö, Ingå, Lojo, Loimaa, Koskis, Salo, Ypäjä, Jockis, Forssa, Tammela, Tavastehus, Loppis, Riihimäki och Hausjärvi för publicering enligt 108 § i kommunlagen (410/2025). Dessutom har bedömningsprogrammet och att det är framlagt till påseende samt om möjligheten att framföra åsikter och ge utlåtande informerats med annonser som har publicerats i tidningarna Etelä-Uusimaa, Västra Nyland, Länsi-Uusimaa, Loimaan lehti, Perniönseudun lehti, Salon seudun sanomat, Forssan lehti, Hämeen sanomat, Aamuposti, Mäntsälän uutiset, Sipoon sanomat, Uusimaa och Borgåbladet 19.2–25.2.2026

Under samrådstiden har det varit möjligt att bekanta sig med MKB-programmet:

- I miljöförvaltningens webbtjänst på adress www.miljo.fi/vatgasnat-del5-sodra-finland-MKB.
- Raseborgs stadshus, Raseborgsvägen 37, 10650 Ekenäs
- Hangö stadshus, Tekniska och miljöverket, Sandövägen 2, 10960 Hangö
- Ingå kommungård, Strandvägen 2, 10210 Ingå
- Lojo stadshus, Karstuvägen 4, 08100 Lojo
- Loimaa stadshus, Ylistaronkatu 36, 32200 Loimaa
- Koskis kommungård, Härkätie 5, 31500 Koski TL
- Salo stadshus, Tehdaskatu 2, 24100 Salo
- Biblioteket/servicestället i Kisko, Kiskontie 2260b, 25460 Kisko
- Ypäjä kommunkansli, Perttulantie 20, 32100 Ypäjä
- Jockis kommunkansli, Keskuskatu 29 A, 31600 Jokioinen
- Forssa stadshus, Turuntie 18, 30100 Forssa
- Tammela kommungård, Hakkapeliitantie 2, 31300 Tammela
- Biblioteket/servicestället i Renko, Rengonraitti 7, 14300 Tavastehus
- Loppis kommun, servicestället Rosamunda, Kauppatie 3, 12700 Loppis
- Riihimäki stad, Tietotupa, Eteläinen Asemakatu 2, 11130 Riihimäki
- Hausjärvi kommunkansli, servicestället Monikko, Keskustie 2–4, 12100 Oitti
- Hyvinge stadshus, Kankurinkatu 4–6, 05801 Hyvinge
- Mäntsälä kommun, servicestället Vinkki, Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä
- Sibbo kommun, SibboInfo Nickby, Norra Skolvägen 2, 04130 Sibbo
- Borgå stad, Borgåinfo, Lundagatan 8 A, 06100 Borgå

Bedömningsprogrammet presenterades under fyra presentationstillfällen. Presentationerna hölls 9.3. på Folkets hus i Forssa, 10.3. Nickby ungdomsgård, 11.3. Fiskars bruk i Raseborg och 12.3 Salo IoT-kampus. Det var möjligt att delta på distans i evenemanget som hölls i Sibbo.

3 UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Kontaktmyndigheten begärde utlåtande om bedömningsprogrammet av kommunerna i projektets influensområde och av andra myndigheter som ärendet sannolikt berör. Kontaktmyndigheten har tagit emot 54 utlåtanden och 97 åsikter om bedömningsprogrammet.

Utlåtanden gavs av följande myndigheter: Hyvinge stads miljövårdsmyndighet, Hausjärvi kommun, Mäntsälä kommun, Mellersta Nylands miljöcentral, Sibbo kommun, Borgå stad, Borgå hälsovårdsmyndighet, Raseborg stad, Raseborgs miljövårdsmyndighet, Hangö stad, Sydspetsens miljöhälsa, Hangö miljövårdsmyndighet, Ingå kommun, Lojo stad, Lojo miljövårdsmyndighet, Loimaa kommun, Loimaa miljövårdsmyndighet, Koskis kommun, Salo stad, Salo stads miljövårdsmyndighet, Forssa stad, Forssa stads miljövårdsmyndighet, Jockis kommun, Loppis kommun, Riihimäki stad, Södra Tavastlands miljöhälsa, Nylands förbund, Tavastlands förbund, Egentliga Finlands förbund, Östra Nylands räddningsverk, Mellersta Nylands räddningsverk, Egentliga Tavastlands räddningsverk, Egentliga Finlands räddningsverk, Egentliga Tavastlands regionala ansvarsmuseum, Östra Nylands regionala ansvarsmuseum, Mellersta Nylands regionala ansvarsmuseum, Västra Nylands regionala ansvarsmuseum, Egentliga Finlands regionala ansvarsmuseum, Livskraftscentralen i Sydvästra Finland, Livskraftscentralen i Nyland, Livskraftscentralen i Inre Finland/Trafik och Klimat och Cirkulär ekonomi, Livskraftscentralen i Östra Finland, Försvarsmakten, Naturresursinstitutet, Forststyrelsen, Säkerhets- och kemikalieverket, Trafik- och kommunikationsverket Traficom, Trafikledsverket, Livsmedelsverket, Lantmäteriverket, Geologiska forskningscentralen GTK, Fingrid Abp, Finlands skogscentral och Finlands viltcentral.

Följande organisationer lämnade in åsikter: Finlands naturskyddsförbund Nylands distrikt rf, Finlands naturskyddsförbund Egentliga Finlands distrikt r.f., Lohjans seudun ympäristöyhdistys ry, Ingå-Sjundeå miljöförening r.f., Hangö miljöförenings r.f., Keravan ympäristönsuojeluyhdistys ry, SLC Nyland, MTK Uusimaa ry, MTK Varsinais-Suomi ry, MTK lounais-Suomi ry, MTK Häme ry., MTK Hausjärvi-Riihimäki ry., MTK Salon Seutu ry., MTK Loimaa ry., Salaojayhdistys ry., Ingå fiskeområde, Ruotsalan puron perkausyhtiö, Nordkalk Corporation, H.G. Paloheimo Oy, Katrineberg Oy, Riitala yhteismetsä och MTY Vihmalon Saari. Gemensam åsikter gavs av skogsvårdsföreningarna södra Finland, Loikijoki, sydvästra Finland och västra Nyland. Gemensam åsikt gavs av SLL Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri, projektet Luontoylänkö 2030 och Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistys. Dessutom gavs åsikter av 73 privatpersoner eller motsvarande.

Nedan presenteras kontaktmyndighetens uppfattning om samrådsresponsens centrala innehåll. Begäran om utlåtande och utlåtandena finns i sin helhet på adress www.miljo.fi/vatgasnat-del5-sodra-Finland-MKB. Uppgifter som anses vara

personuppgifter och uppgifter enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § har tagits bort i utlåtandena som har publicerats på webbsidorna.

Sammandrag av utlåtanden

Allmänt

I utlåtandena konstaterades att bedömningsprogrammet är övergripande och omsorgsfullt gjort på allmän nivå. I programmet har också identifierats projektets sannolikt betydande miljökonsekvenser på rätt sätt. Beskrivningen av miljöns nuvarande tillstånd ansågs tillräcklig, trots att den till vissa delar även konstaterades innehålla brister. Konstaterades också vara ändamålsenligt att förena utredningarna som krävs för vätgasrörprojektet och övriga projekt. I bedömningen ansågs också att det är skäl att behandla även indirekta konsekvenser på allmän nivå, eftersom de ökar behovet av att utöka produktionskapaciteten för förnybar energi.

Ansågs att de planerade terrängutredningarna har riktats på ett bra sätt till sannolikt betydande konsekvenser och att bedömningsmetoderna för konsekvensernas betydelse har beskrivits tydligt i bedömningsprogrammet. Det ansågs även vara tacksamt att programmet identifierar starkt behovet av att bedöma samverkan, eftersom det finns rikligt med liknande aktuella infrastruktur- och energiprojekt i Nyland. I bedömningsbeskrivningen önskades att metoderna för att lindra olägenheter presenteras skilt för varje konsekvensklass.

Beskrivning av projektet och projektalternativen

Konstaterades att antalet ruttalternativ kan anses vara tillräckligt för projektet, trots att alternativen huvudsakligen är finjustering av en grundrutt, med vilka avgörs lokala problempunkter imarkanvändningen, för naturvärdena eller bebyggelsen. Utlåtandena ville i mån av möjlighet ha preciseringar av kundernas rör i anslutning till överföringsröret, vilka ytterligare påverkar kommunernas och markägarnas markanvändning. Ansågs att i MKB-förfarandet skulle det vara ändamålsenligt att identifiera lämpliga områden för vätgasekonomin och bedöma eventuella behov av att ändra sträckningen på basis av detta. På basis av detta framfördes också några nta sträckningsalternativ för röret.

Markanvändning och samhällsstruktur

I utlåtandena behandlades vätgasrörets placering i planlagda områden och områdeba som är i planläggningsskedet. Konstaterades att vätgasröret begränsar markanvändningen i synnerhet på området med bestående användningsrätt och det hindrar i vissa områden nybyggnade, vilket betyder att valte av rutt kan ha långvariga konsekvenser för markanvändningen och planeringen och utvecklingen av den i området. Å andra sidan ansågs att projektet stöder ny näringsverksamhet i rörruttens närområde.

Nylands förbund konstaterade i sitt utlåtande att det är viktigt att bedöma konsekvenserna av rörledningen för den framtida utvidgningen av samhällsstrukturen och industriområdena som landskapsplanerna möjliggör samt för de ekologiska förbindelserna, eftersom det inte

finns direkta utrymmesreserveringar för ledningen i landskapsplanerna. I utlåtandena framfördes uppgifter om gällande och aktuella landskaps-, general- och detaljplaner som inte har beskrivits i bedömningsprogrammet. Konstaterades också att sättet att göra upp konsekvensbedömningen för markkanvändningen inte har framförts tydligt till alla delar och att bedömningen inte får stanna på en allmän nivå.

Konstaterades att genomförande av vätgasröret i princip inte kräver planläggning, men stationerna för tryckökning gör det. Behovet av att ändra planen bör bedömas från fall till fall om konstruktionerna ligger i området av en generalplan eller delgeneralplan med rättsverkan.

Natur och naturskydd

I kommunernas utlåtanden framfördes fördelaktiga förslag till ändring av sträckningen för vätgasröret med avsikt på bevarandet av naturvärden såsom även bedömningsprogrammets brister i uppgifterna om art- och naturvärden. I Forststyrelsens utlåtande behandlades bedömningsfrågor som gäller konsekvenserna för Naturaområdena och skyddsreserverade områden.

I utlåtandena konstaterades att de planerade naturutredningarna är allmänt nödvändiga samt att inriktande och den tidsmässiga planeringen av dem huvudsakligen är korrekt. Nya nödvändiga artutredningar beskrevs också. Naturresursinstitutet beskrev betydande konsekvenser för fågelbeståndet av byggandet och konstaterades att de kan lindras genom att utföra byggandet utanför fåglarnas flyttnings- och förökningstid. Konstaterades också att det är skäl att beakta förläggningen av byggandet i projektet i skogsområdena och andra betydande områden för naturvärdena i relation till djurens känsliga skeden för lek, häckning och ungar för att konsekvenserna för fågelbeståndet och annat artbestånd ska bli så obetydliga som möjligt.

I utlåtandena konstaterades också behovet av att beakta granskningen av gröna förbindelser och grundvattenpåverkade miljöer i projektplaneringen. Splittringen av skogarna och försämringen av de ekologiska förbindelserna i och med projektet såsom även inverkan på den naturliga mångfalden framhövdes också. Konstaterades att konsekvenserna för känsliga objekt kan lindras bland annat med rutförändringar och noggrann planering under arbetstiden. Dessutom framfördes möjligheten att med frivillig ekologisk kompensation ersätta försämringen av naturvärdena som orsakas såsom även vikten av att hindra skadliga främmande arter från att sprida sig.

Grundvatten samt mark- och berggrund

I utlåtandet ansågs att placeringen av rörledningar i grundvattenområdena bör i första hand undvikas eller så ska konsekvenserna åtminstone bedömas skilt för varje grundvattenområde. Beaktande av infiltreringsområdena för konstgjort grundvatten, grundvattenområdena av klass 1e samt vattentäkterna och deras skyddsområden utanför projektets 300 meters influensområdesgräns framfördes. Konstaterades att projektets konsekvenser för grundvattenströmningen ska bedömas och grundvattenkontrollen göras

under och efter projektet. I utlåtandena beskrevs dessutom projektets risker för grundvattnet.

Geologiska forskningscentralen har i sitt utlåtande fäst uppmärksamhet på bland annat skydd av geologiskt värdefulla objekt såsom dyner och strandvallar, beaktande av sköra konstruktioner i berggrunden vid byggnadsarbetet och återvinning av stenmaterial som uppstår i projektet.

Ytvatten och fiskerihushållning

I utlåtandet framfördes projektområdets närhet till vissa ytvattenobjekt, som inte har beaktats i bedömningsprogrammet. Konstaterades att uppmärksamhet bör fästas på konsekvenserna av transporten av fasta partiklar och skadliga sediment under byggtiden. När vattendrag underskrids bör erosionen i mindre fåror och ras- och glidningsfaran i åbrinkarna beaktas såsom även problem som uppstår vid översvämningar och torka. Konsekvenser konstaterades också förekomma i vattenhushållningen i jordbruksområdena. Enligt Livskraftscentralen i Sydvästra Finland inverkar uppdamningen av mindre åobjekt under byggtiden och avtappningen av vatten negativt på vattenkvaliteten och mängden av vatten i fåror.

Enligt Naturresursinstitutet bör botten störas så lite som möjligt i undersridningar av betydande strömmande vatten och konsekvenserna för fiskerihushållningen bör bedömas skilt för varje vattendrag i de olika alternativen för byggande av underskridningarna. Granskningen av ytvattenobjekt bör göras på basis av byggnadsmetoden som eventuellt används och som har mest inverkan för att konsekvenserna inte ska underskattas. Påpekades att utredningarna måste beakta konsekvenserna för de vår- och höstlekande fiskarnas livscykel. Dessutom konstaterades att förekomsten av flodkräfta i arbetsområdet bör utredas,

Fiskerienheten vid Livskraftscentralen i Östra Finland konstaterade att bedömningen av konsekvenserna för fiskerihushållningen som har planerats i programmet är av hög kvalitet. I utlåtandet framfördes att om vattendragsbyggande förekommer i projektet, bör vandringsfiskens fria passage tryggas, objekten restaureras samt de strömmande vattnens bottenprofiler och vattenföringen bevaras oförändrad. Konsekvensbedömningen och lindringen av olägenheter bör göras skilt för varje objekt och byggande bör inte utföras på objekt, nedanför vilka det finns ett örings- eller kräftbestånd.

Människornas levnadsförhållanden, trivsel och hälsa

I utlåtandena ansågs att i planeringen av vätgasnätet bör man söka rutter som går runt bebyggelsen och orsakar så lite skador för markägarna som möjligt. Markägarnas respons om linjedragningen bör behandlas med omsorg. Bland konsekvenserna som via ändringar i näringslivet riktas till människornas levnadsförhållanden behandlades i utlåtandena i synnerhet när det gäller jord- och skogsbruket. Konstaterades att byggnadsarbetet inte får orsaka bestående skador på åkerstrukturen och växtskicket och att åkerns normala odlingsbruk inte får orsakas förändringar utan avtal som hör ihop med saken. Framfördes att splittringen av skogsområdena försämrar skogsbrukets verksamhetsförutsättningar och

att begränsningar av skogsbruket som uppstår bör vara så obetydliga som möjligt. Projektets konsekvenser för rekreativ användning av områdena framhävdes. Poängterades att rättvis behandling av markägarna, invånarna och näringsutövarna samt ersättningarna bör säkerställas.

Konstaterades att invånarenkäten bör utföras tillräckligt omfattande för att få information om alla konsekvenser av projektets byggnadsbegränsningar i närområdet. I utlåtandena framfördes också nya föreningar som ska kallas till uppföljningsgruppen. Täckande delaktiggörande av invånarna och öppen växelverkan under projektets hela planerings- och byggnadsprocess poängterades.

Ansågs att projektets konsekvenser för människans hälsa eller säkerhet sannolikt inte är betydande, men trivseln kan utsättas för olägenheter på grund av buller och damm under byggtiden. Konstaterades att säkerställande av projektets säkerhet är en viktig fråga och i utlåtandet poängterades riskbedömningens vikt med beaktande av undantags-situationernas konsekvenser för bebyggelsen och för den kritiska infrastrukturen. När det gäller konsekvenser som riktas till hushållsvattnets kvalitet och tillräcklighet framhävdes tillräcklig utredning av brunnar och vattentäkter i influensområdet. Konstaterades att förenande av väggaröret och vatten- och avloppsledningarna och korsningsåtgärderna bör planeras omsorgsfullt.

Trafikkonsekvenser

Trafikledsverket konstaterar i sitt utlåtande att i konsekvensbedömningen ska man beakta säkerheten och smidigheten i trafiken och väghållningen samt dess kostnader. Verksamhets-, säkerhets- och miljörisker som projektet orsakar ska bedömas omsorgsfullt och riskhanteringsåtgärderna ska beaktas för att minska identifierade risker. Man ska undvika eller minimera att överföringsnätet för vätgas och trafikleder korsar varandra eller att överföringsnätet placeras i närheten av trafikleder. Också Traficom poängterar bedömningen särskilt ur perspektivet för trafiksystemets smidighet och säkerhet, med betoning på störningar under byggnadstiden, tillfälliga trafikarrangemang och konsekvenser av dessa på livligt trafikerade vägar. Traficom anser det vara viktigt att i bedömningen även granska konsekvenserna för spårtrafiken i byggskedet.

Även i andra utlåtanden framfördes att projektets konsekvenser för trafikens smidighet och väghållningen ska granskas och i synnerhet konsekvenserna som projektet orsakar under byggtiden ska beaktas. Ansågs att i placeringen av överföringsröret bör man beakta att trafiken på landsvägarna och andra konstruktioner i vägområdet och väghållningen inte orsakas skada och att konsekvenserna för dessa bedöms med tillräcklig noggrannhet. I utlåtandena framhävdes att i bedömningen bör övriga utvecklingsprojekt i projektets influensområde och samverkan beaktas och bedömas om rörledningen begränsar utvecklingen av vägområdena.

Landskap och kulturmiljö

Projektet ansågs inverka betydande på den byggda kulturmiljön samt kultur- och naturlandskapet. Betydande konsekvenser konstaterades uppstå för skogsområdena i och

med trådfria linjer, sprängningar, arbetsplatsvägar och infrastruktur ovan jord i anslutning till vätgasröret. Konstaterades att i den mera detaljerade planeringen bör rutten och synliga konstruktioner försöka placeras så att det inte uppstår konflikt med kulturmiljöns värden och för rutterna bör man kunna framföra alternativ som minskar olägenheterna. För de byggda kulturmiljöobjekt som finns i projektområdet krävdes också noggrannare inventering. I utlåtandena behandlades också tillräcklig bredd för konsekvensernas granskningsområden och konstaterades att ett 300 meters område är knapphändigt ur landsskapsvärdens synvinkel i konsekvensbedömningen.

Konstaterades att konsekvenserna för landskapets och den byggda kulturmiljöns värden kan vara betydningsfulla även i den lokalt värdefulla eller vanliga miljön. Västra Nykands ansvarsmuseum konstaterade att i källmaterialet finns dessutom brister när det gäller dessa lokala värdeobjekt och konsekvenserna för dem bör även granskas i terrängen. Dessutom ansågs att det bör finnas en kartbilaga som samlar uppgifterna om landskapets och kulturmiljöns värden. Utredningar och inventeringar, som inte fanns med i bedömningsmaterialet och som bör beaktas beskrevs också. Konstaterades att byggnadsinventeringarna är nödvändiga om vätgasrörets sträckning orsakar direkta och betydande konsekvenser för byggnaderna.

Det arkeologiska kulturarvet

Konstaterades att den planerade arkeologiska utredningen som gjorts för rörledningen är grundlig och tillräcklig. I kriterierna för konsekvensernas betydelse har väl beaktats de olika arkeologiska objektens känslighet för förändringar och kriterierna som används för att bedöma förändringens storlek är fungerande. Däremot är kriterierna som använts för att granska konsekvensernas varaktighet vilseledande, eftersom all sorts ingripande i ett arkeologiskt objekt alltid är bestående och irreversibelt.

Konstateras att i bedömningsprogrammet räknas endast kända arkeologiska objekt upp och utöver dessa finns det objekt i arbetsområdet som fordrar ännu noggrannare utredningar. Objekt och fyndplatssamlingar, som ännu inte har undersökts arkeologiskt, framfördes. I utlåtandena konstaterades att konsekvensernas betydelse och eventuella tilläggsutredningsbehov framgår först när den arkeologiska utredningen har blivit färdig och rörets slutliga ledningssträckning är klar. Konsekvenserna för landskapsvärdet på de arkeologiska kulturarvsobjekten ombads beaktas i planeringen av projektets konstruktioner.

Olycksrisker och säkerhet

Enligt säkerhets- och kemikalieverket Tukes identifierar bedömningsprogrammet nödvändiga tillstånd som beviljas av Tukes. Tukes har utarbetat en vätgasanvisning och ber att man beaktar dess nya bilaga, där det framförs minimiskyddsavstånd till byggnader och trafikleder i fråga om planering och byggande av rörledningar för vätgas. Räddningsverken i Mellersta Nyland och Egentliga Finland har framhävt att projektets säkerhets- och riskbedömning bör grunda sig på vätgasens fysikalisk-kemiska egenskaper. Ansågs att i bedömningen är det skäl att modellera de viktigaste olycksscenarierna, inklusive störnings-

och servicesituationer, riskerna förknippade med ibruktagningskedet och eventuella avsiktliga skadegärningar. Enligt utlåtandena bör uppmärksamhet fästas vid fördröjningen att upptäcka, lokalisera och isolera läckor och tömma röravsnitt. Det ansågs vara viktigt att räddningsverksamhetens förutsättningar i olycks- och störningssituationer samt faktorer och tekniska lösningar i anslutning till tryggande av räddningsverksamheten framförs i beskrivningen. Förmedling av aktuella läges- och tekniska uppgifter om vätgasrörets konstruktioner till räddningsverken och lätt lokalisering av rörledningen i terrängen framhövdes.

Konstaterades att i bedömningen är det viktigt att identifiera väsentliga klimatrisker som riktas till projektet samt att framföra genomförbara metoder för att förbereda sig för och anpassa sig till dem.

Sammandrag av åsikterna

Konsekvensbedömning och ordnande av MKB-förfarandet

Konstaterades att i bedömningsprogrammet har de viktigaste konsekvensklasserna identifierats. Ansågs att konsekvenserna av att avlägsna röret och återställa området bör bedömas och i bedömningen av samverkan bör stora infrastruktur- och energiprojekt samt områdenas sannolika fortsatta utveckling beaktas. Flera åsikter stödde alternativet att projektet inte genomförs. Behovet av projektet ifrågasattes och konsekvenserna av stora energiproduktions- och överföringsprojekt som vätgashushållningen förutsätter kritiserades.

Informeringen av bedömningsprogrammet och projektet ansågs vara bristfällig. Information i projektets olika skeden uppmanades utökas exempelvis om när byggnadsarbetet utförs på fastigheterna och möjligheterna till att delta på distans i evenemangen där projektet presenteras. Aktivt deltagande av markägarna önskades såsom även ordnande av terrängsyner.

Konstaterades att uppskattningar av mängden och kvaliteten på marksubstanser som behövs i projektet måste framföras i bedömningsbeskrivningen såsom även områdena där de skaffas och lagring och slutdeponering av överskotts jord. Kritik framfördes om den planerade bedömningen av klimatkonsekvenserna, eftersom projektet i sig inte minskar växthusgasutsläppen.

Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, trivsel och materiell egendom

Jordbrukarna och organisationerna inom branschen framförde att bedömningen bör vara noggrannare än vad som framförts och den bör beakta markägarnas erfarenheter och frågor som de fört fram om sina fastigheter. Konstaterades att konsekvenserna bör beaktas i synnerhet om åkrarnas växtskick, vattenhushållningen och skogsbrukets användningsbegränsningar och bestående skador för att konsekvenserna för markägarnas och andra delaktigas verksamhet och egendomens värde ska kunna bedömas tillförlitligt. Ansågs att grundtorrläggningens funktion i jord- och skogsbruket och återställande av byggnadsområdena måste säkerställas.

Det breda arbetsområdet som byggandet av röret förutsätter anses orsaka långvarig komprimering av marken, skördeföruster och även försvåra eller förhindra odling. Att täckdikena skadas anses vara en speciellt kritisk risk och man kräver att projektet reparerar och iståndsätter dem. Konstaterades att reparationsarbeten och arbeten med att installera täckdikningen på nytt bör vara av hög klass. Framfördes också bekymmer om spridningen av ogräs och alstrare av växtsjukdomar. I flera av åsikterna motsätter man sig att röret skulle placeras i skogen, eftersom skogens ekonomiska värde och lönsamhet försämras då trädbeståndet ska avlägsnas permanent på nyttjanderättsområdet. Bekymmer framfördes också om trygghet av skogsbruket. Framfördes också de problem som projektet orsakar för transportförbindelserna till skogsfastigheterna och deras tillgänglighet samt olägenheterna som skogsbruket utsätts för i och med förändringarna i vattenushållningen.

Bland övriga näringar lyftes olägenheterna och begränsningarna av verksamheten som orsakas för gruvverksamheten och hästskötseln fram. Dessutom konstaterades att samverkan som uppstår av olika projekt för bedrivande av näringarna, såsom konsekvenserna av energiöverföringsprojektet som placeras på fleras skogsmarker och hur det påverkar bedrivande av skogsbruk, bör beaktas i bedömningen. Föreningar och privatpersoner framförde bekymmer om projektets konsekvenser för hälsan, sänkningen av fastighetsvärdet och försämringen av boendetrivseln. Olägenheter av buller, damm och trafik under byggnadet samt buller från användningen av rörkonstruktioner ovan jord lyftes också fram.

I åsikterna framfördes oro och frågor om vätgasens säkerhet. Konstaterades att det framförda 30 meters skyddsavståndet inte motsvarar det skyddsavstånd till rörledningen som människan upplever vara tryggt. Oro framfördes också om hållbarheten på röret som läggs i marken. Tillämpning av bestämmelserna som gäller naturgas i planeringen kritiserades, eftersom vätgasen avviker till sina egenskaper från naturgas och är mycket lättantändlig. Detaljerad utredning av projektets riskhantering krävdes.

Konsekvenser för naturen

I åsikterna framfördes att bedömningen bör beakta konsekvenserna för bevarandet av de ekologiska förbindelserna. Ansågs att i området för ledningsrutten bör det utföras noggranna fältutredningar av arterna, naturtyperna och småvattnen med beaktande av ekologiskt känsliga objekt och konstaterades ytterligare att även jordbruksmarken kan ha höga miljövärden. Uppmuntrades till att planera kompensationsåtgärder, med vilka försämringar av naturvärdena gottgörs. Konstaterades att värdefulla naturobjekt i första hand måste undvikas och i ruttplaneringen bör man gynna områden bredvid vägar och unga eller nyligen avverade skogar i stället för gamla skogar och till landskapet och miljövärdet representativa åkrar.

I åsikterna var man bekymrade över byggarbetets konsekvenser och ansågs att rörarbetsplatsens vägar, tillhörande konstruktioner och byggande av lagringsområden och konsekvenserna av dräneringen och vattenbyggandet för naturvärdena och vattenmiljön

bör bedömas. Spridningen av skadliga främmande arter med arbetsmaskinerna och jordmassorna bör förhindras.

Konstaterades att särskild uppmärksamhet bör fästas på byggande av projektet och på de långvariga konsekvenserna för yt- och grundvattnen. Ansågs att vattenmängderna som behövs vid provtryckning och platserna där vatten tas och släpps ut bör framföras i beskrivningen. I flera åsikter nämndes skyddet av Ingarskilaån och konstaterades att försämringen av föröknings- och levnadsförhållandena för åns ursprungliga havsöringsstam bör förhindras. Även andra känsliga åvatten i projektområdet nämndes och förutsattes att de inte får utsättas för skadeverkningar på grund av att projektet byggs.

Landskap och kulturmiljö

I åsikterna framfördes observationer och utredningsbehov i anslutning till landskapsförändring och bevarandet av värdefulla kulturmiljöobjekt. I flera åsikter framfördes oro över bevarandet av vissa kulturhistoriskt, arkeologiskt eller rekreationsmässigt värdefulla objekt i den egna livsmiljön. Dessutom förutsattes att samverkan av olika projekt, i synnerhet omfattande energi- och infraprojekt, med byggande av vätgasröret ska granskas, eftersom konsekvenserna av dessa projekt för när- och fjärrlandskapet är av samma typ exempelvis på grund av att skogen tas bort.

4 Myndighetens ställningstagande till bedömningsprogrammets omfattning och exakthet samt anvisningar för utarbetandet av konsekvensbeskrivningen

4.1 Bedömningens omfattning och exakthet

Kontaktmyndigheten konstaterar att bedömningsprogrammet för Gasgrid Vetyverkot Oy:s projekt för Finlands nationella vätgasnät, södra Finlands del uppfyller innehållskraven som ställs i MKB-lagen och -förordningen för ett program för miljökonsekvensbedömning. Trots projektets omfattning är programmet tydligt och det beskriver projektet tillräckligt såsom även miljöns tillstånd och den planerade miljökonsekvensbedömningen. Bedömningsprogrammet innehåller åskådliga sammanställda kartor över miljöaspekterna skilt för varje delområde.

I verkställandet av konsekvensbedömningen av vätgasnätet bör projektets geografiska omfattning beaktas så att bedömningens objektspecifika noggrannhetsnivå anses ändamålsenlig. Även projektets nuvarande, ganska tidiga planeringsskede inverkar på genomföringen av bedömningen. Som resultat av bedömningen bör man kunna identifiera projektets sannolikt betydande miljökonsekvenser. Konsekvenser som till betydelsen ännu är osäkra bör utredas i den omfattning att en motiverad bedömning kan ges om deras betydelse. Uppenbart obetydliga konsekvenser i det aktuella projektet kan lämnas utanför bedömningen och avgörandet motiveras kort i bedömningsbeskrivningen.

Konsekvensbedömningen bör i övrigt göras på det sätt som beskrivs i bedömningsprogrammet med beaktande av detta kontaktmyndighetens utlåtande. I utlåtandena och åsikterna lyfts observationer kring uppgifterna om det nuvarande tillståndet i projektets

influensområde och genomförandet av bedömningen fram. Även förslag om flyttning av rörledningen och granskning av nya ledningsalternativ har givits. Den projektansvarige bör bekanta sig med responsen från hörandet och beakta den på ett ändamålsenligt sätt i inriktningen av bedömningarna och i planeringen av projektet.

4.2 Beskrivning av projektet och projektalternativen

Projektbeskrivningen som framförts i bedömningsprogrammet kan i huvudsak anses vara tillräcklig. I det nuvarande planeringsskedet finns enligt bedömningsprogrammet ingen precis information om vätgasnätets delar ovan jord såsom placeringen av ventilstationer och tryckreduceringsstationer och det ges en riktgivande bedömning av hur tät de förekommer på ledningsrutten. Kontaktmyndigheten anser att man ska sträva efter att framföra den preliminära placeringen av ventilstationer och tryckreduceringsstationer. Om det preliminära läget för dessa objekt finns i närheten av känsliga bebyggelse-, landskaps-, kulturmiljö- och naturobjekt, ska stationernas konsekvenser för dessa objekt granskas på den nivå det är möjligt i planeringsskedet.

I bedömningsprogrammet framförs kortare eller längre alternativa sträckningar för ledningsrutten på flera ställen. Största delen av rörledningen går enbart enligt en planerad rutt. Enligt programmet har den preliminära sträckningen för ledningen genomförts med beaktande av behovet på marknaden, säkerheten, bebyggelsen, markanvändningen, infra- och energinät samt miljöfaktorer. Man har gått igenom ruttutkastet med landskapsförbunden och kommunerna. I samrådsresponsen framförs ändringar av projektets ruttalternativ bland annat för att gå runt enskilda fastigheter och andra objekt och för att säkerställa bättre verksamhetsförutsättningar för industrin. Den projektansvarige ombeds stifta bekantskap med förslagen till rutförändringar och korsningspunkter som har framförts i samrådsresponsen och i mån av möjlighet beakta dem i planeringen.

4.3 Miljöns nuvarande tillstånd, miljökonsekvenser som bedöms och metoder

Miljöns nuvarande tillstånd

Miljöns nuvarande tillstånd i projektets influensområde har beskrivits tillräckligt i bedömningsprogrammet genom att på ett övergripande sätt utnyttja tillgängligt material. Den projektansvarige bör göra sig förtrogen med andra myndigheters utlåtanden om bedömningsprogrammet och även åsikterna, i vilka framförs observationer och tillägg till uppgifterna som gäller miljöns nuvarande tillstånd.

I bedömningsprogrammet har konsekvensområdet framförts separat för varje konsekvens som avstånd från mittlinjen. Kontaktmyndigheten påpekar att fastställande av storleken på utredningsområdena som gäller miljöns nuvarande tillstånd såsom även influensområdenas omfattning, bör beakta även projektets ventil- och andra stationer ovan jord, som i fråga om läge kan avvika från rörledningens sträckning.

Miljökonsekvenserna i bedömningen

Enligt den preliminära granskningen som framförs i bedömningsprogrammet riktas projektets sannolikt betydande konsekvenser som bedömningen huvudsakligen koncentreras på till yt- och grundvattnen, den biologiska mångfalden, markanvändningen, människornas levnadsförhållanden och trivsel samt den byggda kulturmiljön och det arkeologiska kulturarvet. När det gäller konsekvenserna som riktas till människorna framhävs även konsekvensbedömningen av användningen av materiell egendom. Kontaktmyndigheten anser att avgränsningen huvudsakligen är rätt riktad. Dessutom är bullersituationen som landskapet, klimatet och människorna utsätts för samt konsekvenserna för mark- och berggrunden ännu osäkra till sin betydelse och de bör bedömas i den omfattningen så att betydelsenivån kan motiveras. I stället för konsekvenserna som riktas till den biologiska mångfalden är det skäl att använda termen naturkonsekvenser som innefattar även en granskning av mångfalden.

Kontaktmyndigheten anser att projektet sannolikt inte orsakar betydande negativa konsekvenser i form av skakningar och konsekvenser för luftkvaliteten. Bedömningen av dessa konsekvenser kan avgränsas enligt det som beskrivs i utlåtandets punkt Andra miljökonsekvenser.

Avgränsningen av bedömningens influensområde för olika influensklasser har enligt kontaktmyndigheten motiverats tillräckligt. Vissa ändringar av influensområdena framförs i granskningarna som gäller influensklasserna som finns nedan. Konsekvensbedömningen görs med IMPERIA-metoden som grundar sig på en analys av influensområdets känslighet och storleken på förändringen av konsekvensen samt av slutledningen om konsekvensens betydelse i förhållande till situationen att projektet inte genomförs. Kontaktmyndigheten anser att metoden är ändamålsenlig. I bedömningsprogrammet presenteras också kriterierna som använd för bedömningen av betydelse enligt konsekvenstyp, vilket ökar bedömningsarbetets tydlighet. Kontaktmyndigheten betonar att i slutsatserna i miljökonsekvensbeskrivningen ska tydligt beskrivas slutledningskedjorna som utgör grunden för de betydelsemässiga resultat man kommit fram till.

Utöver det som framförs i bedömningsprogrammet förutsätter kontaktmyndigheten att följande saker beaktas för olika miljökonsekvenser i bedömningen.

Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, trivsel och hälsa

Vätgasröret ligger huvudsakligen i åker- och skogsmark utanför tätt bebyggda områden, men i det förhållandevis tätt bosatta Nyland i närheten av röret finns även glesbebyggelse och bostadsområden samt störningskänsliga byggnader såsom läroinrättningar Enligt bedömningsprogrammet grundar sig bedömningen av konsekvenserna för människornas levnadsförhållanden och trivsel på helhetsbedömningen av sakkunniga som har gjorts utgående från litteratur och erfarenhetsuppgifter såsom hörande. Med invånarenkäten kartläggs rekreativ användning av projektområdet och dess miljö samt invånarnas synpunkter på projektets genomförbarhet. I fråga om konsekvenser som riktas mot människornas hälsa beaktas särskilt konsekvenser under byggtiden för trafiksäkerheten,

buller, vibrationer och utsläpp i luften. Även förändringar av säkerheten som människorna upplever granskas. I bedömningen av konsekvenserna för hälsan och säkerheten utnyttjas också Väteguiden av Tukes (2026), vilket kontaktmyndigheten anser vara bra med avsikt på utnyttjande av aktuell information. Enligt kontaktmyndigheten är den framförda konsekvensbedömningen tillräcklig. Observationer som framförs i åsikterna bör granskas i bedömningen på ett ändamålsenligt sätt.

Av konsekvenserna för bedrivande av näringar och via detta för människornas levnadsförhållanden granskas i bedömningen särskilt olägenheter för jord- och skogsbruket. I bedömningsbeskrivningen bör projektets konsekvenser och deras betydelse för skogs- och åkermarken samt utnyttjande och användning av andra fastigheter bedömas. Speciellt frågor som gäller komprimeringen av åkermark, täckdikningen av åkrar, förändringar i vattenhushållningen, skördeförlostur och frågor som gäller begränsningar av trafik med tunga jordbruks- och skogsbruksmaskiner ska granskas. I bedömningen bör man beskriva hur förutsättningarna för jord- och skogsbruksanvändningen förändras i projektets influensområde och hurdana konsekvensernas omfattning och varaktighet blir. Också konsekvenserna för användningen av fastigheter för boende eller för rekreatiönsändamål ska beaktas. I miljökonsekvensbeskrivningen ska det framföras konkreta åtgärder för att förebygga och lindra olägenheter som uppstår.

I hörandet gavs rikligt med respons om projektets konsekvenser för materiell egendom såsom byggnadsbegränsningar av fastigheterna och skördeförlosturerna på åkrarna. Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvenser för näringarna och för egendomens ekonomiska värde inte är direkt sådana miljökonsekvenser som avses i MKB-lagen, utan i lagen hänvisas till projektets konsekvenser som riktas till användningen av materiell egendom.

Konsekvenser för markanvändningen och planläggningen

I bedömningsprogrammet framförs den gällande planläggningssituationen på behörigt sätt och tyngdpunkterna för den nuvarande markanvändningen i projektets influensområde har identifierats. I bedömningsbeskrivningen bör eventuella begränsningar som projektet innebär för markanvändningen beskrivas såsom även konflikterna med nuvarande planer med rättsverkan. Också anhängiga planer kommer att beaktas i samband med bedömningen, vilket kontaktmyndigheten anser vara bra. Alla beteckningar i landskapsplanerna som inverkar på rörligheten bör ses över med beaktande av bestämmelserna för hela landskapsplaneområdet, vilka inte har beskrivits i bedömningsprogrammets bilaga 6 som behandlar beteckningarna i landskapsplanerna.

De kriterier som har framförts användas vid bedömningen av konsekvensernas betydelse är fungerande när det gäller samhällsstruktur, nuvarande markanvändning och ny markanvändning som planlagts. På basis av dem kan man i tillräcklig grad bedöma hur stora projektets konsekvenser är i förhållande till konsekvensobjektets känslighet. Också influensområdet som granskas är motiverat med tanke på dessa konsekvenstyper i förhållande till projektbeskrivningen.

Konsekvenser för landskapet

Bedömningen av landskapskonsekvenserna som framförs i bedömningsprogrammet är huvudsakligen tillräckligt och känsliga landskapsobjekt samt specialvärden i landskapet har identifierats. Kriterierna som används i bedömningen av landskapskonsekvensernas betydelse är behöriga. Trädfällningens konsekvenser för landskapet ska bedömas på känsliga områden med värdefulla landskapsobjekt och områden som används för boende eller rekreation. Dessutom bör man speciellt granska vilka eventuella konsekvenser projektets konstruktioner ovan jord har för värdefulla kulturmiljöer och landskapsområden. En preliminär bedömning av antalet och placeringen av olika slags anordningar, stationer, vägar och andra konstruktioner ovan jord är nödvändig särskilt i landskapsmässigt värdefulla områden och kulturmiljöer.

Enligt bedömningsprogrammet koncentreras bedömningen av landskapskonsekvenser till ett avstånd på 200 meter på båda sidor om mittlinjen av vätgasröret. Kontaktmyndigheten anser det vara viktigt att objekt med nationellt och regionalt intresse vid behov tas i beaktande även på ett större område, om man misstänker att betydande konsekvenser kan riktas mot dem eller om de på grund av sin övriga användning är särskilt känsliga för landskapsmässiga förändringar.

I bedömningen av samverkan beaktas enligt bedömningsprogrammet de projekt som ligger på mindre än 300 meters avstånd från röret. I bedömningen av landskapskonsekvenserna begär kontaktmyndigheten till den del det finns tillgängliga uppgifter att utöver befintliga och godkända projekt även beaktas projekt i planeringsskedet, som gör det möjligt att bygga höga eller i övrigt sådana konstruktioner som påverkar landskapet. Dessa projekt bör granskas i ett större område än 300 meter från rörledningen.

Konsekvenser för kulturmiljön och -arvet

Konsekvensbedömningen av konsekvenser för kulturmiljön och -arvet är huvudsakligen tillräcklig. Fasta fornminnen som ligger längs överföringsröret för vätgas och andra kulturarvsobjekt har identifierats och objektens nuvarande tillstånd och grunduppgifter har beskrivits på behörigt sätt. För åskådlighetens skull är det skäl att framför alla objekt som granskas i planeringsområdet på kartor. Ärendena som framförts av de regionala ansvarsmuseerna bör beaktas på behörigt sätt i genomföringen av bedömningen.

Det framgår inte i materialet om bedömningen tar i beaktande också de byggnader som är skyddade i detalj- och generalplanen utöver de objekt som skyddats enligt lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010). Skyddade byggnader utöver dessa är även av byggnader som är skyddade enligt kyrkolagen. Materialet som granskas behöver uppdateras med lokalt värdefulla objekt som fås via de regionala ansvarsmuseernas databaser över byggnadsinventeringar och det s.k. järnvägsavtalet från 1998, som till sin karaktär är ett avtal om förfaringssätt, bör beaktas. I fråga om skyddade byggnader är det nödvändigt att beakta objekt som enligt ovan nämnda material ligger i granskningsområdet.

I fråga om arkeologiska objekt är det nödvändigt att beakta landskapsvärdet av fornminnesdelar ovan jord. Vid bedömning av konsekvenser måste uppmärksamhet fästas på fornminnenas betydelse som en del av en mera omfattande landskapsbild, varvid det framförda 150 meters granskningsavståndet till objektet måste utvidgas tillräckligt.

Konsekvenser för naturen

Utgångspunkten för bedömningen av naturkonsekvenserna är att områdena för terrängutredningen identifieras på förhand som granskning av geografisk information. På detta sätt är förhandsutredningen som görs enligt kontaktmyndigheten ändamålsenlig och tillräcklig. Källuppgifterna och metoderna för samt resultaten av förutredningarna, dvs. områden som valts att utredas i terräng på basis av förutredningen bör beskrivas i beskrivningen för att kontaktmyndigheten ska kunna bedöma om förutredningen är tillräcklig. Kontaktmyndigheten konstaterar att i bedömningsbeskrivningen bör ett sammandrag sammanställas, i vilket granskas projektets totala konsekvenser för naturvärdena och den biologiska mångfalden utgående från enskilda konsekvensbedömningar av arter och andra bedömningar.

Växtlighet, naturtyper och fauna

Kontaktmyndigheten påpekar att alla konsekvenser som riktas mot strikt skyddade arter enligt (9/ 2023) 78 § i naturvårdslagen ska utredas eller uteslutas på ett motiverat sätt. I utredningarna och bedömningarna ska man i princip utgå från anvisningar som getts ut av Miljöministeriet (exempelvis Nieminen & Ahola, 2017). I fältutredningarna ska man utreda arternas föröknings- och rastplatser och märka ut dem på kartan. I området av vätgasröret förekommer växtarten nipsippa som nämns i bilaga IV b) i habitatdirektivet, som utsätts för konsekvenser som bör utredas eller uteslutas.

Observationer av spillning och bon som gjorts i utredningarna av flygekorre bör rapporteras på kartor. I konsekvensbedömningen som riktas till flygekorre är det viktigt att även beakta artens transportförbindelser. Tillstånds- och tillsynsverket har till sitt förfogande ett sammandrag över observationer som gjorts i utredningarna av flygekorre i Egentliga Finland och Nyland. I dessa utredningar har observationer också gjorts i området av det planerade vätgasröret, vilket betyder att materialet kan utnyttjas när fältutredningarna i projektet inriktas. Noggrannare uppgifter om objekten och handlingar i anslutning till objekten ska begäras från Tillstånds- och tillsynsverkets registratorskontor (registratur@lvv.fi) med en begäran om uppgifter, som även bör skickas som kopia till kontaktmyndighetens kontaktperson.

Kontaktmyndigheten anser att de föreslagna karteringarna av stors musslor är huvudsakligen tillräckliga för att utreda artbeståndet nuvarande tillstånd. Det måste dock beaktas att i karteringarna av flodpärlmussla lyfts musslorna typiskt ur vattnet och identifieras på land. Flodpärlmusslan och tjockskalig målarmussla är fridlysta arter med stöd av 70 § i naturvårdslagen, vilket betyder att verksamhet som denna förutsätter undantagslov enligt 83 § i naturvårdslagen. Den tjockskaliga målarmusslan hör också till arterna enligt bilaga IV i habitatdirektivet och flodpärlmusslan är en särskilt

skyddskrävande art. På grund av detta är det även skäl att konsekvenserna för stora musslor inkluderas i kapitlet i bedömningsbeskrivningen som gäller naturskyddet. I bedömningsprogrammet framförs kommentaren om att i vattendrag som underskrids med en metod som inte använder grävningar, orsakas inga betydande skadeverkningar för vattennaturen, vilken bör motiveras noggrannare i beskrivningen genom att beskriva hur man kommit fram till slutledningen.

Utredningen av trollslända bör vid behov göras från båt. Till stöd för utredningarna av grön mosaikslända bör all befintlig information samlas in från vattenaloeväxtligheten i projektets influensområde. Kontaktmyndigheten anser det vara ändamålsenligt att behoven av att utreda fjärilar som kräver särskilt skydd med stöd naturvårdslagen bedöms i samband med utredningarna av naturtyper. I utredningarna av naturtyper bör också vårdbiotoperna granskas från väsentlig källinformation och uppgifterna preciseras i terräng.

Kontaktmyndigheten anser att det är bra att i inriktningen av terrängutredningarna som riktas till fladdermus kommer utöver i byggnader även förekomsten av övervintringsplatser i naturen att utredas. Det finns inte etablerade metoder för att utreda förekomsten av fladdermusens övervintringsplatser i naturen och det är utmanande att anvisa läget för övervintringsplatser. I MKB-skedet anser kontaktmyndigheten dock att det är tillräckligt att i bedömningen granska den potentiella förekomsten av övervintringsplats med hjälp av uppföljning med en passiv detektor på hösten, när fladdermössen övergår till övervintring, och på våren, när fladdermusens övervintring avslutas, samt som expertbedömning. Uppföljningen bör göras på den potentiella övervintringsplatsen samt på närliggande kontrollområde som sommartid aktivt används av fladdermöss. Om utredningen visar att det finns hänvisningar om att en övervintringspats finns, kan i bedömningsbeskrivningen vid behov framföras eventuella metoder för att lindra de skadliga konsekvenserna. Om konsekvenserna för den potentiella föröknings- och rastplatsen inte kan undvikas med lindrande åtgärder, kan föröknings- och rastplatsen konstateras noggrannare i projektets senare skede med en utredning som pågår hela vintern och vid behov ansöka om undantagslov enligt 83 § i naturvårdslagen.

I projektområdet finns enligt materialet som har samlats in av Tillstånds- och tillsynsverket naturtyper enligt naturvårdslagen. Noggrannare uppgifter om objekten och handlingar i anslutning till objekten kan begäras av Tillstånds- och tillsynsverkets registratorskontor med en kopia till kontaktmyndigheten.

Fågelbestånd

Utredningarna av fågelbeståndet är enligt kontaktmyndighetens åsikt huvudsakligen tillräckliga. För att rikta terrängutredningarna bör källuppgifter, metoder och resultat för förutredningen som görs dvs. områden som har kartlagts i terräng rapporteras i bedömningsbeskrivningen. På basis av bedömningsprogrammet förblir det oklart om annat material än artobservationer används som källmaterial för att rikta utredningarna av fågelbeståndet. Kontaktmyndigheten påpekar att för att rikta utredningarna i fält ska man utöver artobservationer använda sig av material som visar livsmiljöernas kvalitet. Exempelvis kan det vara nödvändigt att rikta utredningarna av fågelbeståndet i terräng till

gammelskogar, stränderna av vattendrag eller till vidsträckta åkerområden, trots att det inte från tidigare finns artobservationer från dessa i Laji.fi eller Tiira-systemet.

Som en del av utredningen av fåglar görs även en utredning av fåglar som rastar. Projektets konsekvenser för det rastande flyttfågelbeståndet kan bedömas huvudsakligen med hjälp av befintligt material såsom Tiira.fi- och Laji.fi-material samt avgränsningarna av värdefulla fågelområden. I områden där det inte finns tillräckligt med observationsuppgifter om antalet rastande flyttfåglar och artbeståndet, bör det rastande artbeståndet utredas i terräng. Antalet räkningsomgångar i terrängutredningarna (tre gånger i april-juni) avviker avsevärt från LUOPAS-guidens rekommendation (10–15 gånger i april-juni och 15–20 gånger i juli-november). Om antalet räkningsomgångar avviker från rekommendationerna i LUOPAS-guiden, bör i beskrivningen detaljerat motiveras, hur man får en tillräckligt tillförlitlig bild av fågelbeståndet i utredningsområdena med färre räkningsomgångar.

I utredningarna av det häckande fågelbeståndet måste särskild uppmärksamhet fästas på att hitta boplatserna för den hotade ortolansparven samt boplatserna för arter som avses i 70 § i naturvårdslagen som upprepade gånger använder samma bon. I Loimaa och Salo löper rörledningen i området av flera revir för ortolansparvens grupper (Piha & Seimola 2023). När det gäller konsekvenser för ugglor och hönsfåglar måste det beaktas att bestånden av dessa arter varier kraftigt från år till år bland annat som en följd av närings-situationen. I bedömningen utnyttjas observationer av arterna på lång sikt, eftersom terrängutredningar under ett år nödvändigtvis inte ger en tillförlitlig bild av artens förekomst.

Nätverket Natura 2000 och skyddsområden

Tillstånds- och tillsynsverket sammanfaller med ståndpunkten i bedömningsprogrammet om Naturabedömningens (Naturvårdsl 35 §) nödvändighet i fråga om Naturaområdena Sibbo å (FI0100086 SAC, Svartån (FI0100023, SAC) och vattendraget Kiskonjoki å (FI0200083, SAC/SPA).

I bedömningsprogrammet finns en utredning om Naturabedömningens nödvändighet som gäller Naturaområdet Raadesuo. Naturaområdet ligger ca 340 meter från mittlinjen av rörledningen och avståndet till delen som hör till myrskyddsprogrammet är 190 meter. Enligt uppskattning inverkar inte byggarbetet i projektet på de hydrologiska förhållandena eller näringsförhållandena för områdets högmossor på grund av avståndet och läget och naturtypen bedöms inte utsättas för försämrande konsekvenser på grund av projektet. I utredningen granskas dock inte grundligt om myrområdet utsätts för kortvariga eller längre uttorkande konsekvenser på grund av grävningen för rörledningen. Det måste göras en ny utredning i ärendet, vilken tar hänsyn till försämringarna av Naturaområdets skyddsgrunder som redan framträtt i områdets södra del och känsligheten för förändringar bland annat på grund av den tidigare byggda vägen. Den kompletterade utredningen om behovet av Naturabedömning bör skickas till Tillstånds- och tillsynsverket så att en eventuell Naturabedömning kan behandlas i samband med MKB-förfarandet.

Enligt granskningen av behovet för en Naturabedömning som gäller Naturaområdet Rörstrands gammelskog kommer utredningarna som gäller flygekorre som hör till arterna som ligger till grund för skyddet att beaktas så att artens föröknings- och rastplatser eller förbindelserna mellan dem inte utsätts för betydande olägenheter. De närmaste naturskogsfigurerna till Naturaområdet ligger cirka 360 meter från byggnadsområdet. På kartorna över prognoser om flygekorrens levnadsområden finns eventuella transportförbindelser över det planerade ruttavsnittet (alternativ a 9–10) till den norra sidan av Naturaområdet, där det har konstaterats finnas skog som passar som livsmiljö för flygekorre. På basis av den framförda utredningen kan betydande konsekvenser av projektet för transportförbindelserna som arten använder inte uteslutas. Saken har dock inte granskats i utredningen om Naturabedömningens behov. En Naturabedömning (NaturvårdsL 35 §) måste göras om projektets konsekvenser för Naturaområdet Rörstrand i synnerhet på grund av konsekvenserna som riktas till flygekorren. I verksamhetsområdet är det också nödvändigt att utreda boknätfjärilens föröknings- och rastplatser såsom konstateras i bedömningen, trots att själva Naturaområdet sannolikt inte utsätts för konsekvenser.

Tillstånds- och tillsynsverket anser att en Naturabedömning enligt 35 § i naturvårdslagen måste göras för Naturaområdet de skyddsvärda marina områdena i Ekenäs och Hangö skärgård och i Pojoviken. Av den framförda utredningen framgår inte om projektets byggområde ligger i naturtypsområdet som ligger till grund för skyddet av Naturaområdet, vilket betyder att betydande konsekvenser för alla skyddsgrunder för Naturaområdet inte kan uteslutas. Utredningen om Naturabedömningens nödvändighet ska alltid göras utan iakttagande av lindrande åtgärder.

I bedömningsprogrammet framförs inte hur konsekvenserna för andra skyddsområden ska bedömas. Kontaktmyndigheten konstaterar att i bedömningen ska man försäkra sig om att projektet inte har sådana konsekvenser som är i strid med fridlysningsbestämmelserna för skyddsområdena.

Ekologiska förbindelser

Enligt bedömningsprogrammet beaktas i bedömningen även projektets mera omfattande konsekvenser för den naturliga mångfalden, splittringen av livsmiljöerna och de ekologiska förbindelserna. I programmet beskrivs dock inte tillräckligt noggrant med vilka metoder konsekvenserna kommer att bedömas. Särskilt bedömningen av konsekvenserna för de ekologiska förbindelserna och planeringen av lindrande metoder är av central betydelse för projektet. Källmaterialet och metoderna som används i bedömningen bör beskrivas i beskrivningen.

Konsekvenser för ytvatten samt vatten- och havsvården

I bedömningsprogrammet identifieras avrinningsområdena som ligger i ruten för överföringsröret och influensområdets ytvattenobjekt och dessutom framförs tillräckliga bedömningskriterier för ytvattenkonsekvenserna. Tolkningen av kriterierna bör öppnas upp i bedömningsbeskrivningen. Vattenförekomsternas ekologiska status har framförts tydligt i

den bifogade tabellen till programmet. Den saknar dock Savijärvi och Nevas å som är klassificerade vattenförekomster samt klassificeringsuppgifterna för Gennarbyvikens kraftigt modifierade vattenförekomst. I programmet framförs en förutredning för småvatten längs rutten och behovet av tilläggsutredningar i terrängen har också identifierats.

Projektets konsekvenser för uppnåendet av statusmålen inom vattenvården och för vattenförekomsternas status bör också bedömas. I bedömningen ska man beakta att det inte får uppstå försämring i en vattenförekomst ens inom statusklassen. Utöver risken för att status försämras bör miljömålen för vattenvården beaktas, för de är bindande vid tillståndsprövningen. Utöver vattenförekomsterna bör bedömningen även inkludera oklassificerade småvatten.

I bedömningsprogrammet beskrivs alternativen för att underskrida vattendraget på ett tillräckligt sätt. I beskrivningen ska konsekvenserna av underskridningsmetoderna bedömas. Skillnaderna mellan de alternativa metoderna ska bedömas i fråga om konsekvenserna för ytvattnen med beaktande av vattenkvalitet och flödesförhållanden, grumling, sediment som lossnar, uppdämning samt fiskbeståndet och förökningsområden för fisk. Uppmärksamhet måste särskilt fästas på förekomsten av hotad öring i större åar såsom Ingarskila å och Sibbo å samt i små iståndsatta bäckvatten. Konsekvenserna bör bedömas skilt för varje vattendrag och på basis av dem bedöms projektets totala konsekvenser för ytvattnen med beaktande av även konsekvenserna för ytvattnen. Kontaktmyndigheten framför fiskerimyndighetens observation om uppgifterna som gäller flodkräfta och avsaknanden av en konsekvensbedömning. I bedömningen bör även beaktas förekomsten av denna art.

Rörledningsrutten som planerats i Raseborg löper mycket nära Vitsjön. Vitsjön har klassificerats ha utomordentlig ekologisk status och den är en vildmarkssjö i naturtillstånd, där det redan längre har bedrivits uppföljning av klimatförändringens och den mänskliga verksamhetens konsekvenser i ett uppföljningsprojekt. I bedömningen bör en sådan ledningsrutt granskas som inte medför betydande olägenheter för sjön. På grund av den bergiga terrängen förutsätter rörledningen på denna plats omsorgsfull planering. Uppmärksamhet måste också fästas på vattenskyddet i ruttavsnittets sträckning 3-4, eftersom det finns orörd, bergig skogsnatur i området av Kullasjön och Grabbskog. I fråga om Tervajoki måste projektplaneringen beakta åns PCB-förorenade sediment, som bör lämnas orörda.

Överföringsledningen går ställvis i områden, där det är stor eller måttlig sannolikhet för förekomsten av sura sulfatjordar. Längs rutten finns det även förekomster av svartskiffer, som för ytvattnen kan orsaka liknande olägenheter som sura sulfatjordar. I bedömningsbeskrivningen bör på basis av befintliga uppgifter om sura sulfatjordars läge och av andra uppgifter bedömas risken av sur avrinning ut i vattendragen och framföras tillräckliga lindringsmetoder för att minska betydande olägenheter såsom behandling av sura grävmassor. I bedömningen bör särskilt granskas konsekvenserna för känsliga ytvattenobjekt.

Med tanke på ytvattenkonsekvenser är det väsentligt hur avrinningsvatten kontrolleras under tiden som projektet byggs. I bedömningen bör tillräckliga lindringsmetoder granskas för att minska och förhindra centrala olägenheter såsom partikelbelastning. Områden med översvämningsskydd i projektet influensområde ska utredas och om det i influensområdet finns konstruktioner för översvämningsskydd, såsom översvämningssvallar, ska konsekvenserna för dem bedömas. Dessutom bör man granska torrlägningsbehovet som projektets konstruktioner fordrar och konsekvenserna av metoderna för vattenavledning på allmän nivå. Eventuell dikning orsakar belastning som försämrar tillståndet i vattendragen nedströms. Dessutom gör dikningen att grundvattenytorna sjunker, vilket leder till att jordmånen oxideras djupare än tidigare, vilket bör beaktas i konsekvensbedömningen. Konsekvenserna av vattenuttag och utsläpp i anslutning till provtryckning bör granskas på det sätt som projektets planeringskede möjliggör.

Konsekvenser för grundvattnen

Det planerade gasöverföringsnätet löper i omedelbar närhet av flera vattentäkter och korsar på många ställen vattentäkternas överföringsrör för råvatten och hushållsvattennätet. Projektets konsekvenser för klassificerade grundvatten och för vattenförsörjning kan enligt kontaktmyndighetens synpunkt vara betydande.

Expertbedömningen som framförs i bedömningsprogrammet och som grundar sig på existerande information är med beaktande av projektets geografiska omfattning och planeringskede tillräcklig med avsikt på grundvattenkonsekvenserna. Placeringen av brunnar och hushållsvattennätverk på fastigheterna som ligger längs ruttalternativens verkningsområde kan utredas med hjälp av en kartgranskning. De hydrogeologiska förhållandena hos grundvattenområdena i projektets verkningsområde, såsom höjdnivån för grundvattnet och strömningsriktningen samt jordmånskvaliteten ska utredas av det existerande materialet så att konsekvenserna för grundvattnen kan identifieras och bedömas tillräckligt. Utöver bedömningsmaterialet som beskrivits i bedömningsprogrammet kan som källmaterial användas skyddsplanerna för grundvattenområdena, gällande vattenförvaltningsplaner samt material som fås från lokala vattentjänstverk och från Tillstånds- och tillsynsverket.

Till beskrivningen av åtgärder för att lindra betydande olägenheter ska mekanismerna för uppkomsten av typiska grundvattenolägenheter som projektet orsakar införas. I bedömningen av olägenheter ska bland annat beaktas att i områden med artesiskt grundvatten kan djupa grävschakt orsaka skadligt utlopp av grundvatten, trots att grävschakten ligger utanför grundvattenområdena. I bedömningsbeskrivningen bör dessutom framföras den projektansvariges synpunkt på behovet av vattentillstånd (VL 3 kapitlet 2 §) på grund av eventuell ändring av grundvattnet i projektets olika sträckningsalternativ.

Klimatkonsekvenser

I bedömningsprogrammet har projektets klimatkonsekvenser inte identifierats som eventuellt betydande. Kontaktmyndigheten anser att framför allt avlägsnande av

trädbeståndet och byggnade i stor skala kan göra att klimatkonsekvenserna blir betydande. På grund av konsekvensernas osäkerhet måste de utredas i den utsträckning att betydelsen kan säkerställas och tillräckliga lindringsåtgärder vid behov framföras.

Projektets klimatkonsekvenser orsakas huvudsakligen i byggskedet. Kontaktmyndigheten anser att en noggrannare bedömning av klimatkonsekvenserna kan på grund av detta kan avgränsas till frågor som gäller markanvändningssektorns kolsänkor och -reserver. I bedömningen bör källuppgifter och kriterier som tillämpas beskrivas (bland annat jordmånstyper, förändringar av markanvändningen, avverkningarnas omfattning) samt identifieras och de områden där förlusten av kolreserver och utsläppskonsekvenserna är störst. I bedömningen av klimatkonsekvensernas betydelse bör målen för stävande och anpassning till klimatförändringen identifieras och projektet granskas i förhållande till de regionala målen. När det gäller anpassningen bör projektets konsekvenser för den regionala anpassningsförmågan granskas, med beaktande av bland annat områdena med översvämningsrisk.

Övriga klimatkonsekvenser och -risker såsom läckagerisken under vätgasrörets drifttid kan bedömas mera generellt. Detta gäller i synnerhet de konsekvenser som projektaktören inte kan påverka via projektplaneringen eller-genomföringen.

Som källuppgifter i bedömningen kan man använda exempelvis klimatpanelens regionala rapport FINLAND, Meteorologiska institutets verktyg för regionala klimatförändrings-scenarion i Finland som framställt i TAPSI-projektet och Finlands miljöcentrals riskverktyg som gjorts i projektet för hantering av risken för torka i Finland UHASUO.

Övriga miljökonsekvenser

Konsekvenser av buller, skakningar och konsekvenser för luftkvaliteten

Bullret som orsakas av byggande bedöms som verbal expertbedömning, vilket i princip kan anses vara tillräckligt när i bedömningen används tillförlitliga uppgifter om buller och spridningen av buller som olika arbetsskeden orsakar. Bullerkonsekvensområdet har i bedömningsprogrammet fastställts till 200 m. Kontaktmyndigheten konstaterar att i bedömningen bör störningskänsliga objekt för boende och platser för sammankomster identifieras på ett större område, på cirka 500 meters avstånd från de områden där det utförs bullrigt arbete, såsom brytning, sprängning, riktad borring eller annat bulleralstrande arbete som kan jämföras med detta. Dessutom bör man identifiera och beakta de objekt eller områden, där bullret under byggnadstiden orsakar olägenheter för naturskyddsområden, för djur och för fåglarnas häckning. Skakningar av olika arbetsskeden, stombuller och spridningen av det i förhållande till störningskänsliga objekt bör granskas verbalt. Den framförda omfattningen av skakningar i bedömningen, cirka 300 meter från rörets mittlinje, är tillräcklig. I bedömningsbeskrivningen bör metoder för att lindra olägenheterna framföras.

Buller under drift granskas genom att modellera bullerspridningen i miljöer med de på förhand bullrigaste verksamheterna såsom tryckreducerings- och ventilstationerna omgivning. Enligt programmet granskas inga enskilda objekt i modelleringen, utan

beräkningen görs i s.k. neutral miljö, vilket betyder att resultaten beskriver den värsta möjliga situationen i öppen miljö med avsikt på bullerspridningen. Kontaktmyndigheten anser att den planerade modelleringen utan stationernas lägen i rätt miljö inte ger en verklig bild av bullerspridningen och objekten som utsätts för den. Detta bör beaktas i beskrivningen av bedömningens osäkerheter och granskningen av konsekvensernas eventuella betydelse.

Kontaktmyndigheten anser att konsekvensbedömningen som riktas till luftkvaliteten kan huvudsakligen avgränsas utanför projektets konsekvensbedömning, eftersom dessa konsekvenser sannolikt inte anses vara betydande. Mekanismerna för orsakande av konsekvenser och deras sannolika intensitet kan granskas genom en kort motivering i bedömningsbeskrivningen. I bedömningsbeskrivningen är det dock skäl att granska eventuella konsekvenser av olycks- och störningssituationer för luftkvaliteten och via detta för människornas hälsa.

Konsekvenser för mark- och berggrunden

Enligt bedömningsprogrammet beaktas i bedömningen de centrala objekten i marken och berggrunden på ett avstånd av cirka 150 meter från rörets mittlinje. I detta ingår bland annat geologiska formationer, sura sulfatjordar samt svartskiffer och förorenad mark. Vid bedömningen beaktas betydelsen av de konsekvenser som uppstår och föreslås åtgärder för att förhindra och lindra skadliga konsekvenser. Den framförda bedömningen är enligt kontaktmyndighetens åsikt huvudsakligen tillräcklig.

I bedömningsprogrammet nämns att man försöker gå runt kända förorenade markområden. Kontaktmyndigheten anser att det nödvändigtvis inte är nödvändigt att gå runt dessa områden, utan objekten kan granskas från fall till fall och beaktas i åtgärder som görs i projektet. Noggrannare uppgifter om MATTI-objekten och handlingar i anslutning till objekten kan begäras av Tillstånds- och tillsynsverket med en begäran om information. Det kan också vara skäl att komplettera uppgifterna om förorenade markområden från andra informationskällor. Före bedömningen är det skäl att granska de aktuella uppgifterna i MATTI-systemet. I granskningen av konsekvenserna av förorenade marker bör också eventuella konsekvenser för yt- och grundvattnen beaktas.

Olycksrisker och säkerhet

Enligt bedömningsprogrammet bedöms konsekvenserna av olycks- och störningssituationer på basis av en riskanalys, i vilken bedöms riskerna av verksamheterna internt och för externa parter. Riskerna och följderna bedöms bland annat i eventuella skadesituationer i förhållande till närliggande byggnader och andra objekt där människor vistas regelbundet. Med hjälp av modellering av konsekvenserna vid olyckor och med hjälp av uppföljningsanalyser utreds följderna av eventuella läckage och konsekvenserna för miljön. Den framförda bedömningen är enligt kontaktmyndighetens åsikt tillräcklig.

I bedömningen bör ståndpunkterna som har framförts i samrådsresponsen och oron över projektets olycksrisker och -konsekvenser som en följd av gasläckage och olyckor beaktas. I räddningsverkets utlåtanden framförs preciseringar av riskbedömningen och

-modelleringen som bör beaktas på en ändamålsenlig nivå som är lämplig för planerings-skedet. Kontaktmyndigheten anser att även andra risker av den befintliga verksamheten för rörledningen samt bland annat rörledningsruttens korsningsplatser med trafiklederna bör beaktas i riskbedömningen. SäkerhetskONSEKVENSERNA och -riskerna som projektet orsakar bör granskas i bedömningen av människornas hälsa.

4.4 MKB-förfarandet och arrangemang för deltagande

Enligt kontaktmyndighetens åsikt har deltagandet av invånarna och andra intressegrupper i projektets influensområde varit tillräckligt i MKB-förfarandet. Med beaktande av projektets omfattning är det nödvändigt att satsa på information och deltagande även i beskrivningsskedet. Intressegruppernas önskemål om tydlig kommunikation och växelverkan med projektaktören har kommit fram även i responsen från hörandet.

Under bedömningsförfarandets förlopp kommer också en invånarenkät att göras, med hjälp av vilken utreds invånarnas och markägarnas synpunkter på projektets eventuella konsekvenser för boende och rekreation samt eventuella bekymmer och förväntningar. Kontaktmyndigheten konstaterar att med hjälp av invånar- och ruttresponsenkäten får man insamlat viktiga uppgifter som hör samman med projektområdet och lokalkännedomen i anslutning till användning av området. Invånarenkäten genomförs med Maptionnaire-programmet, vilket möjliggör att geodata samlas om platser som är betydelsefulla för människorna. Det är viktigt att invånarenkäten distribueras till permanent bosatta, fritidsboende och markägare i projektets influensområde. I konsekvensbeskrivningen bör en beskrivning framföras över hur urvalet i enkäten gjorts och dess omfattning. Invånarenkäten bör också informeras på andra sätt, exempelvis på projektets och projektområdets kommunala webbplatser.

4.5 Kompetens hos de som har gjort programmet

Kontaktmyndigheten anser att den projektansvarige har haft tillräcklig sakkunskap till hands för att göra upp bedömningsprogrammet. Sammansättningen av arbetsgruppen som deltagit i att göra upp bedömningsprogrammet framförs i en tabell, i vilken det finns uppgifter om personer som deltagit och deras erfarenhetsår.

4.6 Planer och tillstånd som förutsätts för projektet

I bedömningsprogrammet har planer, tillstånd och beslut som behövs för att genomföra projektet identifierats och beskrivits tillräckligt. Kontaktmyndigheten påpekar dock det eventuella behovet av tillstånd som gäller grundvattnen. Projektet kan fordra tillstånd enligt 3 kap. 3 § i vattenlagen åtgärden medför att grundvattenförekomsten annat än tillfälligt minskar med minst 250 kubikmeter grundvatten per dygn. Dessutom kan det bli aktuellt med tillståndsbehov enligt vattenlagen om projektet förändrar grundvattnets kvalitet eller mängd och om förändringen orsakar skada eller olägenhet för uttag av vatten eller användningen av vatten (vattenlagen 3:2). Det bör beaktas att för annan än småskalig dikning ska en anmälan göras till Tillstånds- och tillsynsverket minst 60 dygn innan

dikningen påbörjas. Dikningar som planeras i grundvattenområden kan inte anses vara småskaliga och en anmälan ska alltid göras i sådana fall.

Då verksamheten sker på förorenad mark kan det vara nödvändigt att göra en anmälan om sanering av mark och grundvatten enligt 136 § i miljöskyddslagen (527/2014).

I bedömningsprogrammet identifieras inlösningstillstånd enligt inlösningslagen (603/1977) som behövs för projektet. Dessutom hör på ett väsentligt sätt lagen om inlösningstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004) samman med miljökonsekvenserna. Inlösningstillstånden i överföringsprojekt för energi och kemikalier som hör till lagens tillämpningsområde kan förknippas med begränsning av betydande miljökonsekvenser. I utlåtandet till tillståndsmyndigheten om ansökan om inlösnings-tillstånd framför Tillstånds- och tillsynsverket sin åsikt om tillstånds-bestämmelserna som kopplas till inlösningstillståndet. I bestämmelserna utnyttjas behoven av ändrings, lindring eller fortsatta utredningar som framförs i den motiverade slutsatsen, vilket betyder att lagen om inlösningstillstånd är skäl att beaktas när bedömningsbeskrivningen görs upp.

4.7 Möjligheterna att sammanpassa utredningar med utredningar som fordras i andra lagar

Byggande av projektet förutsätter inlösningstillstånd enligt inlösningslagen. MKB-förfarandets resultat bör beaktas i förfarandet vid inlösningstillstånd.

Tillstånds- och tillsynsverket har konstaterat att en Naturabedömning enligt 35 § i naturvårdslagen måste göras upp för Natura 2000-områdena Sibbo å (FI0100086, SAC), Svartå (FI0100023, SAC), Kisko ås vattendrag (FI0200083, SAC/SPA), gammelskogen vid Rörstrand (FI0100069, SAC), samt de skyddsvärda marina områdena i Ekenäs och Hangö skärgård och i Pojoviken (FI0100005, SAC/SPA). I fråga om Raadesuo Naturaområde (FI0200013, SAC) preciseras behovet av Naturabedömning för MKB-beskrivningsskedet.

5 Utlåtande om bedömningsprogrammet och meddelande om det

Kontaktmyndigheten skickar sitt utlåtande samt kopior av utlåtanden och åsikter som lämnats in om MKB-programmet till den projektansvarige. Utlåtandet skickas samtidigt för kännedom till de berörda myndigheterna.

Utlåtandet om bedömningsprogrammet är framlagt till påseende i webbtjänsten miljo.fi på adress www.miljo.fi/vatgasnat-del5-sodra-Finland-MKB.

6 Prestationsavgift, fastställande av den och möjlighet att överklaga avgiften

Prestationsavgiften är 13 800 euro.

Avgiften som uppbärs för kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet har fastställts i enlighet med arbetsinsats som fordrats för projektet (18–24 dagsverken). Avgiften fastställs på basis av förordningen om Tillstånds- och tillsynsverkets avgifter.

En betalningsskyldig, som anser att det har skett ett fel i fastställandet av avgiften för utlåtandet, kan yrka på rättelse av Tillstånds- och tillsynsverket inom sex månader från dagen då utlåtandet har utfärdats.

7 Tillämpade rättsnormer

- Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 8, 16 och 18 §
- Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 3 §.
- Lagen om grunder för avgifter till staten (150/1992) 8 §
- Statsrådets förordning om avgifter till Tillstånds- och tillsynsverket år 2026 (1177/2022) 1 §

Detta dokument har godkänts i ämbetsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av överinspektör Erika Heikkinen och avgjorts av gruppchef Elina Venetjoki.

Bilagor

Anvisning om yrkande på rättelse av avgift

Sändlista

Gasgrid Vetyverkot Oy
Sweco Finland Oy

För kännedom

De som lämnat utlåtande (elektroniskt)

Tillstånds- och tillsynsverket

Postadress: PB 20, 13035 LVV

Telefonväxel 0295 254 000

registratur@lvv.fi | lvv.fi